

Täysistunto

Torstai 8.2.2024 klo 15.58—18.28

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 106/2023 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohdientien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.34 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi paloturvallisuuslaitelaki korvaamaan nykyinen, osin jo vanhentunut lainsäädäntö. Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja ajantasaistaa paloturvallisuuslaitteita ja muita lain soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevaa sääntelyä. Lisäksi sääntelyä on yhdenmukaistettu muun vastaavan sääntelyn kanssa. Ehdotettu uusi laki vastaa sisällöltään voimassa olevaa lainsäädäntöä. Esityksen sisältämät muutokset ovat pääosin luonteeltaan teknisiä tai sääntelyä täsmentäviä.

Ehdotettu uusi laki sisältää kolme asiakokonaisuutta:

Ensinnäkin laissa säädettäisiin rakennuksiin asennettavien paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen vaatimuksista ja siitä, ketkä voivat asentaa ja huoltaa laitteistoja. Koska näiden laitteistojen asentaminen perustuu lähes aina rakentamisen lupamenettelyyn ja laitteistojen suunniteltu toiminta luo perustan koko rakennuksen paloturvallisuudelle, säädettäisiin nykyiseen tapaan myös laitteistojen kolmannen osapuolen tarkistuksista.

Toinen kokonaisuus, mistä laissa säädettäisiin, on käsisammuttimien tarkastus ja huolto, eli tarkastus- ja huoltotyön sisältö ja ketkä tarkastus- ja huoltotöitä tekevät. Laissa säädettäisiin myös tarkastusten ja huollon määrävälit.

Kolmantena kokonaisuutena laissa säädettäisiin rakennusten paloturvallisuuteen liittyvien eräiden tuotteiden yleisistä vaatimuksista sekä vaatimuksenmukaisuuden osoittamisesta. Tuotevaatimukset koskisivat muun muassa palovaroittimia ja käsisammuttimia.

Tuotteiden markkinavalvonnasta säädettäisiin jatkossa horisontaalisessa, useita tuoteryhmiä koskevassa eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Osa esitetyn lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista on rakennustuotteita, jolloin niiden markkinavalvontaan sovellettaisiin rakentamislakia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

Yhdenmukaistamalla valvontaa ja viranomaisten toimivaltuuksia koskevaa sääntelyä tavoitellaan markkinavalvonnan tehostamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes olisi, kuten nykyisinkin, lain valvontaviranomainen, ja laissa säädettäisiin Tukesin tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksellä pyritään siis selkeyttämään sääntelyä ja päivittämään vaatimukset suhteessa muuhun lainsäädäntöön. Tämä helpottaa lain soveltamista ja valvontaa. Selkeä lainsäädäntö myös lisää lain soveltamisalaan kuuluvien yritysten toimintavarmuutta.

Hallituksen esityksessä sääntelyn peruslähtökohdat ja yritykselle säädetyt velvoitteet eivät pääosin muuttuisi nykyisestä, joten esityksellä ei ole merkittäviä talousvaikutuksia. Yrityksiin kohdistuva sääntelytaakka vähenee kuitenkin hieman toiminnan harjoittamista koskevan sääntelyn tarkistusten myötä. Esitys ei aiheuta merkittäviä muutoksia myöskään viranomaisten toimintaan. Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.1.2025. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri Rantanen. — Siirrymme keskusteluun. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.38 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Ministeri Rantanen tunnetaan taitavana ministerinä, ja hän tuo oikeastaan poikkeuksetta hyviä hallituksen esityksiä tänne saliin, ja tänään on tietysti mukavaa, että nyt tulee peräkkäin tällaisia hyviä, konkreettisesti tavalla kansalaisten turvallisuuteen myönteisesti vaikuttavia lakiesityksiä. Näitä voimme varmasti lämpimästi kannattaa, ja tosiaan valiokunta tehnee sitten hyvän mietinnön tältä pohjalta, joka on valmisteltu.

Tämä paloturvallisuuslaitteiden lainsäädäntö on varmasti hyvä ajantasaistaa tällä tavalla. On hienoa, että tässä ajantasaistuksen yhteydessä pystytään myös hieman sääntelykuormaa keventämään ja erilaisia raportointivelvoitteita virtaviivaistamaan, kuitenkin niin, että selkiytyy lainvalvonta ja sitä kautta se itse päätarkoitus, joka tällaisella lainsäädännöllä on se, että näitä palohälyttimiä, niin kuin kansan keskuudessa paloturvallisuuslaitteita kutsutaan, löytyisi suositusten ja määräysten ja jatkossa lain mukaisesti joka paikasta, mistä pitää. Se lisää ihmisten turvallisuutta ja tekee Suomesta entistä paremman maan asua ja elää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.39 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille tämän hallituksen esityksen esittelystä. Täällä käydään nyt lähetekeskustelua hallituksen esityksestä uudeksi laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista. Tämä esitys merkitsee nykyisen pelastustoimen laitteista annetun lain kumoamista ja korvaamista uudella säädöksellä. Lisäksi tarkoituksena on muuttaa joitakin lakeja, kuten eräitä tuotteiden markkinavalvonnasta annettuja lakeja ja pelastuslakia.

Tämän esityksen kotitalouksiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Vaikutukset ovat lähinnä välillisiä, koska ehdotetussa laissa ei säädetä lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden, kuten palovaroittimen tai käsisammuttimen, uusia hankintavelvoitteita. Ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista kuluttajatuotteita ovat erityisesti palo- ja häkävaroitimet, käsisammuttimet ja alkusammutustuotteet sekä tehdasvalmisteiset tulisi-jat. Kuluttajat hankkivat näitä tuotteita usein päivittäistavarakaupoista tai rautakaupoista, ja tämä esitys ei kuitenkaan sisällä tuotteita koskevaan säätelyyn sellaisia muutoksia, joilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

arvioitaisiin olevan vaikutusta tuotteiden hintaan ja näin esimerkiksi juuri kuluttajan kukkarolle.

Puhemies! Uuden lain pääasiallinen tavoite on selkeyttää ja ajantasaistaa paloturvallisuuslaitteita koskevaa sääntelyä, ja pidän tätä varsin hyvänä asiana. Tämä vastaa hyvin toimintaympäristön muutoksiin ja varmistaa, että lainsäädäntömme on linjassa nykyisten vaatimusten kanssa. Tärkeä osa tätä uudistusta on myös sääntelyn yhdenmukaistaminen muiden vastaavien säännösten kanssa, mikä helpottaa toiminnanharjoittajien ja viranomaisten työtä.

Uuden lain myötä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ottaisi päävastuun valvonnasta. Tähän sisältyisi muun muassa paloturvallisuuslaitteistojen asennusliikkeiden ja tarkastuslaitosten valvonta.

Lisäksi ehdotuksessa säädetään rakennuksiin asennettavien paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen vaatimuksista sekä käsisammuttimien tarkennuksista ja huollosta. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että asennusliikkeellä olisi edelleen velvollisuus tehdä ilmoitus toiminnan aloittamisesta, mutta vastuuhenkilöillä olisi enemmän joustoa työskentelyn suhteen. Lisäksi käsisammutinliikkeiden toimintaan liittyviä vaatimuksia selkeytettäisiin ja päivitetäisiin vastaamaan nykypäivän tarpeita.

Myöskin yrityksiin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, sillä suurin osa muutoksista on teknisiä ja sääntelyä täsmentäviä. Myös siirtymäaikoja on suunniteltu huomioimaan se, että yrityksillä olisi riittävästi aikaa sopeutua uuteen lainsäädäntöön.

Pidän varsin kannatettavana tätä hallituksen esitystä ja sen voimaantuloa 1. tammikuuta 2025. Uskon sen parantavan paloturvallisuutta ja helpottavan alan toimijoiden työtä myös tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.42 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Pikaisesti yritin tutustua tähän lakiin. Meillä on kotona ollut joskus tulipalovahinkoja, ja on sillä lailla pikkuisen tullut lähelle tämä asia.

Kuitenkin sellaisia asioita, mitä minä en löytänyt täältä laista — nimenomaan puhun nyt palovaroittimista — on se, että rajataanko tämä johonkin tiettyyn rakennuksen kokoluokkaan vai ei. Elikkä varmaan tämä tulee valiokuntakäsittelyssä esille, mutta niin kuin tiedetään, kotiin on asennettavissa paloilmamaisimia, jotka voi asentaa itse sinne, ja sitten on myös tämmöisiä, jotka on kytketty jännitteeseen, 230 volttiin, ja ne on hyvin usein kytketty saraan, ja tällainen meille kotiinkin asennettiin. Tämä minun kysymykseni... Tai en tiedä, onko tämä kysymys, mutta toivoisin, että tästä laista löytyisi — itse en vielä löytänyt — semmoinen, että missä menee rajanveto. Esimerkiksi omakotitaloon asennettavan paloilmajärjestelmän meille on asentanut sähkömies, josta luulisin ainakin, että hänellä ei ole mitään varsinaista hyväksyntää tähän paloilmamaisimien asentamiseen.

Tämä on aika mielenkiintoista, että onko edelleen ammattimaisesti Tukesin hyväksymä sähköalan yritys oikeutettu kytkemään näitä omakotitaloon. Tätä en löytänyt lainsäädännöstä. Voi olla, että se on siellä, ja toivon, että se on siellä, mutta toivotaan, että tämä tulee esiin valiokuntakäsittelyssä, vai onko niin, että jonkun luvan kautta pitää sitten vielä sähköalan yrityksen hakea erillinen lupa tähän, nimenomaan palovaroitinilmaisimien asentukseen? — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.45 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin ministeri Rantanen on jälleen kerran osunut erittäin oikeaan. Kun tämä laki tulee voimaan, niin meillä nämä paloturvallisuuslaitteet — palovaroittimet ja niihin liittyvät erillislaitteet: niitä ovat sitten häikäilmaisimet, ja sitten täällä julkisissa tiloissa ja isoissa rakennuksissa on vielä vielä edistyneisempiä laitteita... On hyvä, että tämä laki selkeytyy ja samalla saadaan niiden laitteiden vaatimukset merkittyä suoraan lakiin.

Kannattaa huomata, että tässä esittelytekstissä mainitaan, että asetuksen tasolta siirretään näitä asioita suoraan lakiin, jolloin ihmisten on paljon helpompi toimia ja on selvät säännöt: ei tarvitse pohtia, miten se tulee olemaan. Onhan nykyisinkin liikkeellä jo noita, eri kaupoista ostettavissa, ja vakuutusyhtiötkin niitä markkinoivat tai antavat asiakkailleen kohtuullisen edullisesti, jopa ihan lahjana tällaisen uuden palovaroittimen, kun vakuutuksen on tehnyt. Itsellänikin semmoisia kotonani on. Meidän kotona on niitä.

Kiitoksia muuten ministerille, että tuli hyvä muistutus lakiesityksen myötä. Meillä yksi niistä palovaroittimista alkaa olla käyttöikänsä päässä. Se täytyy uusida, kun tämä laki tuli nyt esille, ettei vahingossakaan riko lakia, ja tulee nykyaikaiset laitteet taloon. Ne todella ovat toiminnassa, mutta nyt pitää ottaa niskasta kiinni ensi viikolla ja uusia nämä, se toimenkin kuntoon.

Hyvä lakiesitys, ja toivon sille ripeää käsittelyä ja nopeaa voimaantuloa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

17.46 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esityshän on poikkeuksellisen hyvä esitys. On helppoa tänään käytyyn keskusteluun yhtyä myöskin täältä salin vasemmalta laidalta. Tässä on käsillä sangen myönteinen ja ehkä vähän harvinaisenkin tilanne: samalla kertaa saamme parempaa sääntelyä, uusi sääntely keventää ja selkiyttää aiempaa sääntelyä ja kolmanneksi tämä uusi sääntely todennäköisesti vähentää kustannuksia tai pitää ne ennallaan eikä ainakaan kasvata yritysten taakkaa ja sitä kautta tuo uusia kustannuksia. Eli tässä onnistutaan yhdellä hallituksen esityksellä edistämään hyvin tärkeitä tavoitetta paloturvallisuudesta tavalla, joka ei kuitenkaan aiheuta mitään sääntelykuormaa tai -tulvaa, jota tietysti meidän lainsäätäjien aina pitäisi pyrkiä välttämään, kun näitä hyviä ja tärkeitä yhteiskunnallisia tavoitteita kohti kuljemme. Voidaan siis sanoa, että olemme tässä vaikutuksiltaan erittäin onnistuneen sääntelykokonaisuuden äärellä. Kun hallintovaliokunta omalta osaltaan tähän työhön tarttuu, en epäile, etteikö tämä aika ripeästi saataisi myöskin valiokuntakäsittelystä takaisin tähän saliin.

Ehkä lopuksi on tietysti vielä syytä myöskin todeta se tärkein — ei vain sääntelyn selkeys ja se, että ei kasvateta sääntelykuormaa — että uskon kyllä ihan vilpittömästi, että tällä esityksellä toteutuessaan on myös mahdollisuuksia vaikuttaa paloturvallisuuteen, joka on ajankohtainen huolenaihe. Se on selvää. Tämä esitys myöskin tukee alan yritysten toimintaa, josta siitäkin on aiheellista kyllä huolta kantaa ja huolta pitää. Tämä jatkaa hyvin niitä ponnistuksia, joita tässä salissa on eri puolueiden taholta yli vaalikausien ollut suomalaisen yhteiskunnan paloturvallisuuden parantamiseksi, ja on hyvää jatkumoa sen työn kanssa, mitä ministeriöissä on tehty.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tämän keskustelun kruunaa ministeri Rantasen puheenvuoro. Olkaa hyvä.

17.48 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan tärkeästä asiasta, tulipalojen ehkäisystä. Tästä on itse asiassa hallitusohjelmassa hyvin kunnianhimoinen tavoite, jossa pyritään puolittamaan tulipalot vuoteen 2030 mennessä, ja on luonnollista, että hallitus tai eduskunta ei voi sitä tehdä vaan isona osana ovat tietysti valveutuneet ihmiset ja myös nämä varusteet, joita tässäkin lainsäädännössä nyt sitten säädellään, kun pyritään saattamaan tämä sääntely ajantasaiseksi, eheäksi ja sellaiseksi, että sitä on helppo soveltaa.

Edustaja Hoskoselle haluan tietysti sisäministerinä muistuttaa, että 112-päivä eli 11. helmikuuta on aina mainio päivä muistaa testata palovaroittimet ja vaihtaa paristot, jos on paristokäyttöinen palovaroitin. Se on sellainen päivä, joka ehkä pysyy hyvin mielessä. Oikein erinomaista, että nyt se omakin turvallisuus muistui mieleen. On nimittäin äärimmäisen tärkeää, että ihmiset ovat näissä turvallisuustalkoissa tältäkin osin mukana.

Edustaja Mäenpää esitti melko kinkkisen kysymyksen ministerille, johon en osaa tässä kohtaa vastata, että mahtaako teidän asentajanne olla ilmoittautunut tämmöiseen rekisteriin. Vastuullinen asentaja tietenkin niin tekee ja on valvovan viranomaisen luvalla asentamassa.

Sen verran voin todeta, että tässä uudessa laissa asennusliikkeen toiminta säilyy ilmoituksenvaraisena, eli toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus Tukesille. Asennusliikkeellä on oltava laissa säädetyt pätevyysvaatimukset täyttävä vastuuhenkilö, mutta enää ei edellytettäisi, että vastuuhenkilön on oltava liikkeen päätoimisessa palveluksessa. Vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksena on, kuten nykyisinkin, todistus suoritetusta vastuuhenkilön kokeesta. Koulutusvaatimuksesta ei enää tässä laissa säädetä. Sen sijaan vahvennetaan työkokemuksen merkitystä. Ja vastuuhenkilön pätevyytodistus on ollut aikaisemmin määräaikainen, mutta tässä laissa se poistuu. Ehkäpä nämä asiat tarkemmin sitten todella selviävät valiokuntakäsittelyssä, mutta sen sijaan omalle asentajalle kannattaa muistuttaa tästä, jos tällaista epäilyä on. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.